

ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГІВ ДО ПАРТНЕРСТВА ІЗ ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Нечерда В. Б.

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії
фізичного розвитку та здорового способу життя
Інституту проблем виховання
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна*

Останнім часом поняття «соціальна успішність» і «соціально успішна особистість» увійшли як до нашого повсякденного життя, так і до понятійного апарату психолого-педагогічної науки. Це пов'язано, передусім, із тим, що спрямованість особистості бути соціально успішною, отримати визнання оточуючими й позитивну оцінку результатів діяльності вважається сучасними вченими істотною умовою особистісного розвитку людини, а також значущим чинником досягнення стабільності суспільства в цілому.

Оптимізація процесу формування соціально успішної особистості учня можлива за умов організованої педагогічної діяльності у закладах загальної середньої освіти та взаємодії освітніх закладів із соціальними партнерами, зокрема, громадськими організаціями, адже «нині громадські організації стають майданчиками відпрацювання необхідних вмінь і навичок, а також можливостями впровадження реальних інструментів впливу на формування і здійснення політики стосовно дітей та молоді» [4, с. 278]. Відтак реалізація програми формування соціально успішної особистості учня передбачає готовність психолого-педагогічних колективів до здійснення цього процесу, зокрема, до налагодження і розширення партнерських зв'язків із тими громадськими організаціями, що мають досвід роботи із учнями.

Сучасні дослідники відзначають, що готовність вчителя здійснювати певний вид діяльності передбачає як його професійні знання, вміння й навички, так і педагогічні якості, зокрема, професійну пам'ять і мислення, уважність, працездатність, емоційність, емпатійність, що загалом забезпечує успішне виконання професійних функцій [2]. З цього приводу академік Бех зауважує: «Науково-духовна вищість педагога повинна бути вихідним пунктом у його особистісно-професійній самобутності» [1, с. 13]. У контексті нашого дослідження ми розглядаємо готовність педагога до партнерської взаємодії із громадськими організаціями у формуванні соціально успішної особистості учня як комплекс знань, мотивів, особистісних якостей, умінь і навичок вчителя,

які забезпечують ефективність процесу формування соціально успішної особистості учня. Вважаємо доцільним структурувати готовність учителя до партнерської взаємодії із громадськими організаціями у формуванні соціально успішної особистості учня на три компоненти, а саме: мотиваційний, когнітивний і процесуальний.

Мотиваційний компонент готовності педагога – це мотивація до партнерських взаємин у формуванні соціально успішної особистості учня, зокрема, сприйнятливність до нового, потреба самовдосконалення, прагнення до самопізнання, переконаність у необхідності формування соціально успішної особистості учня й залучення соціальних партнерів до цього процесу; когнітивний – наявність системних знань з проблеми соціального партнерства, феномену соціальної успішності та особливостей формування соціально успішної особистості учня, поінформованість про інноваційні технології, форми й методи роботи, що можуть разом із активістами громадських організацій упроваджуватись у практику формування соціально успішної особистості учня, креативність і оригінальність мислення; процесуальний – володіння професійними навичками і вміннями формування соціально успішної особистості, самокорекція, самоаналіз, ініціативність, організованість, організація спільної творчої діяльності у педагогічному колективі, здатність до оцінки ефективності досягнення результатів формування соціально успішної особистості учня та розбудова партнерської взаємодії з громадськими організаціями.

«Метою партнерської взаємодії закладу освіти і партнерів у формуванні соціально успішної особистості ми визначаємо сприяння розвитку дитини і надання їй допомоги у віднаходженні свого місця в житті; включення учнів у процеси організації середовища своєї життєдіяльності й опанування способами продуктивної реалізації власного життєвого проєкту» [3, с. 108]. Завданнями програми «Формування соціально успішної особистості учня у партнерській взаємодії закладу освіти із громадськими організаціями» стали наступні: педагогічне сприяння формуванню в учнів мотивації до саморозвитку й самовдосконалення; стимулювання педагогами й активістами громадських організацій процесів самопізнання і самореалізації учня, створення ситуацій успіху; реалізація соціально-ціннісних учнівських ініціатив; збагачення життєвого простору учнів соціально значущими видами діяльності, отримання ними досвіду соціальної успішності тощо.

Упродовж реалізації зазначеної програми в експериментальних закладах загальної середньої освіти лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя Інституту проблем виховання НАПН України тривало вивчення наукової і навчально-методичної літератури з проблеми формування соціально успішної особистості учня й особливостей соціального партнерства закладів освіти із громадськими організаціями

та підвищення рівня готовності педагогів до партнерської взаємодії із громадськими організаціями. З огляду на тривалі карантинні обмеження у зв'язку із пандемією, було проведено серію заходів на платформі Zoom із залученням активу громадських організацій «Всеукраїнська ліга історії та культури хортингу» і «Ліга розвитку людини», зокрема, дискусію для педагогів «Успіх і соціальна успішність сучасного учня», метою якої стало визначення принципової відмінності понять «успіх» і «успішність»; педагогічну раду за участі батьків «Партнерство школи й родини – запорука успіху дитини», результатом якої стало вироблення моделі партнерської взаємодії педагогів і батьків у формуванні соціально успішної особистості учня із залученням ресурсів громадських організацій; семінар «Готовність закладу освіти до соціального партнерства із громадськими організаціями», на якому було обговорено результати опитування щодо педагогічної самооцінки готовності педагога до формування соціально успішної особистості учня та педагогічної оцінки готовності педагога до партнерської взаємодії із громадськими організаціями у формуванні соціально успішної особистості учня; а також круглі столи для педагогів.

Круглий стіл «Ресурси громадськості у формуванні соціально успішної особистості учня» мав на меті обговорення можливостей суб'єктів громади, дотичних до проблеми виховання підростаючого покоління, та форм взаємодії з ними у процесі формування соціально успішної особистості. Результатом стало вироблення програми партнерської взаємодії у формуванні соціально успішної особистості учня із громадськими організаціями, що мають досвід роботи із учнями закладів загальної середньої освіти.

Круглий стіл «Партнерство закладу освіти і громадських організацій у формуванні соціально успішної особистості учня» мав на меті визначення принципів і завдань соціального партнерства закладу освіти із громадськими організаціями у формуванні соціально успішної особистості. Результатами зазначеного заходу стали наступні: ознайомлення учасників із нормативно-правовою базою громадських організацій та їхнім успішним досвідом роботи з учнями закладів загальної середньої освіти; визначення засад педагогіки партнерства з громадськими організаціями «Ліга розвитку людини», «Всеукраїнська ліга історії та культури хортингу»; презентування активістами зазначених громадських організацій методів і технологій формування соціально успішної особистості з доведеною ефективністю, які сприяють інтелектуальному й духовному розвитку учня, становленню його конкурентоздатності й соціальної успішності, зокрема, методу проєктів і технології соціальної практики.

На нашу думку, професійне зростання педагогів, успішне впровадження ними інновацій в освітній процес закладу освіти відбувається

ефективніше у співпраці з партнерами із місцевих громад, державними академічними установами, громадськими організаціями різного спрямування, завдяки чому до цікавої і суспільно значущої діяльності залучаються усі суб'єкти освітнього процесу. Разом з тим, переконані, що у сучасних умовах суспільних змін і реформування системи освіти готовності педагогів до партнерської взаємодії із громадськими організаціями у формуванні соціально успішної особистості учня сприятиме поєднання класичної педагогічної спадщини й інноваційних педагогічних технологій, оптимальне застосування останніх досягнень сучасної вітчизняної психолого-педагогічної науки та зарубіжної гуманістичної педагогіки.

Література:

1. Бех І. Д. Педагог у психологічно доцільній виховній самопрезентації. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2013 рік*. Вип. 4. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. С. 13–16.

2. Кириченко В. І., Єжова О. О., Нечерда В. Б., Тарасова Т. В., Демянчук О. Л. *Формування просоціальної поведінки учнів в умовах превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу* : монографія / за ред. Кириченко В. І. Тернопіль: Терно-Граф, 2016. 244 с.

3. Кириченко В. І., Нечерда В. Б. Партнерська взаємодія як засіб при множення ресурсів формування соціально успішної особистості старшокласника. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2019 рік*. Вип. 8. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. С. 104–108.

4. Петрович Ж. В. Дитина у складних життєвих обставинах: соціально-педагогічне забезпечення прав : монографія. Рівне : Видавець О. Зень, 2010. 368 с.